

"הותר לפרסום שכל זה קרה לנו"

יומן מלחמה קולקטיבי

איך כותבות הקדמה לאירוע חסר תקדים?

תמיד האמנו בכוחן של מילים – לפשר, לקרב, לברוא, לשכנע, לייצג. אך האמונות שלנו, או לפחות חלק מרכזי מהן, קרסו בשבעה לאוקטובר (אפילו התאריך הזה מתקשה להתכנס למילים ונראה כי ראוי לכתוב אותו 7.10). בימים הראשונים הופשטו מאיתנו המילים, הסתובבנו בעולם או הסתגרנו בבית, ממלמלות שאין לנו מילים. אין לנו מה להגיד. שום דבר שנגיד לא יכול להכיל את מה שקרה לנו. עברנו להגיד איום ונורא. זוועה. בלתי נתפס. הצטמצמו, נדבקנו להכרחי ולמייד.

מתוך הייאוש שהשתלט על כל פינה בגוף ובנפש, וברגעים הכי שחורים ומבהילים, הושטנו יד זו לזו ושהינו יחד באימה. הביחד שלנו, בתורו, קצת החזיר אוויר לריאות. לקחנו נשימה עמוקה, והתחלנו לכתוב את עצמנו ברגעים האלה. לכתוב כדי לפרוק, כדי להרגיש, כדי לנשום. לכתוב כדי לכעוס ולכאוב ולשכוח ולזכור. בעיקר לכתוב כדי להיות, כי משימת ההיות היתה בלתי אפשרית. מתוך כך נולד הקול הקורא(ת) המזמין חוקרות וחוקרים לשלוח לנו טקסטים אישיים שכתבו החל מה-7.10. האסופה כוללת טקסטים שנשלחו על ידי 30 כותבים, חוקרים ומוסדות שונים בארץ ובעולם. חלקן כתבו שורה, חלקם כתבו שירים. אחרות כתבו בשיטתיות מדי יום, ואחרים שלחו טקסט בודד ומצמית.

במהלך העבודה על האסופה שאפנו לייצר מסמך משותף שיהווה מעין יומן קולקטיבי, תוך שמירה על הטקסטים כפי שנשלחו אלינו. בחרנו להציג את הטקסטים על פי סדרם הכרונולוגי כמפת דרכים שיש לה קשר לאירועים אקטואליים שקרו בתקופה בה נכתבו, ובו זמנית כמתעדים תנועה נפשית שמתהווה ומשתנה ככל שחולף הזמן. החלטנו לשמור על אנונימיות של הכותבים והכותבות ולהציג את שמות המשתתפים. באופן מרוכז בסוף האסופה. בנוסף לשיקולים האתיים, החלטה זו התקבלה בעקבות הרצון לכוון את האור אל המצרף שנתקם מתוך המשותף. כך מגיח, מה שאולי ניתן לקרוא לו, תת המודע הקולקטיבי.

האסופה שלפניכם היא ניסיון אישי ומשותף לתת מילים למה שמחוץ למילה. ניסיון שניתן לדמות להצבת מצלמה על מנת ללכוד פריימים של מה עשינו, מה חשבנו, מה הרגשנו, מי היינו, בשלושת החודשים הראשונים שחלפו מה-7.10.

האסופה נהגתה, נערכה ויצאה לפועל בזכות העוצמה המניעה של הביחד, בימים שגם המושג הזה מוטל בספק כבד. אנחנו מקוות שגם עבורכם הקוראים והקוראות חווית הקריאה תהיה כזו שפועלת נגד הכוחות המאסיביים שמבודדים ומאיינים, ולרגעים תמצאו בה את מי שאתם עצמכם. הייתם. אנו תקווה שהמילים שנאספו לכדי הטקסט הזה – עצובות, כואבות, לעד חסרות, בכל זאת מצליחות להיות גם יש.

תודה לכל המשתתפות. האמיצות. שהפקידו בידינו את ליבם. המדמם. תודה שעזרתם לנו להרגיש קצת פחות לבד.

אף אם נדמה שהתרחקנו והתקהנו מהימים בהם נכתבו המילים הבוטחות שבאסופה, גם בזמן כתיבת שורות אלו המלחמה בעזה עדיין מתחוללת ו־124 חטופים וחטופות עדיין בגיהנום שהוא שבי החמאס. מתוך השורות הצנועות האלה, אנו קוראות **החזירו אותם הביתה עכשיו.**

לירון בן-עזרא, חגית סיני-גלזר, איילת פריאור.

הסלון
קולקטיב איכותני

הסלון הוא קולקטיב איכותני שמהווה מרחב חשיבה, חקירה, התבוננות, יצירה ופעולה.

זו הזדמנות טובה לעדכן שההורים שלי ואני חולצנו בשעות הערב המאוחרות מהקיבוץ ואנחנו בדרכנו למרכז. את מימדי האסון שנפל עלינו, נגלה בימים הקרובים; וגם אז כנראה, המילים יאלמו.

אני: היי. איך אתם? אתה בטח ישן. התעוררתי בחמש ומשהו ואני קוראת וואצאפים וחדשות. כשתקום תעדכן אותי עוד. אני רחוקה ולא בעניינים אז אולי העצות שלי הם לא משהו כרגע, אבל אם אפשר מוטב שהחדשות לא ידלקו כל הזמן בבית. זה טריגר מוכח לחרדות. [הבת הצעירה שלנו] כתבה לי והבנתי בין השורות שהטלוויזיה והחדשות כל הזמן ברקע וזה מאוד קשה לה. בבקשה תנסו ליצור מרווחי זמן ללא חדשות.

אני: אתם עם דלת נעולה? אתה יודע מה עם [חבר שלנו מישוב בעוטף] ומשפחתו?

הוא: הי. התעוררתי וראיתי את ההודעה שלך. עכשיו חמש בבוקר ואני חושב שעדיין יש לחימה בתוך חלק מהישובים. עם [החבר] התכתבתי אתמול בבוקר אבל יותר מאוחר נכנסו מחבלים לקיבוץ שלהם. אכתוב לו היום מקווה שהוא בסדר. האוירה קשה מאוד. אנחנו עם דלת נעולה. לא כתבתי קודם אבל חבר של [הבן שלנו], אשתו ובתו של החבר נרצחו.

אני: אוי ואבוי לי! אוי ואבוי איזה אסון

הוא: נהרגו גם שלושה חברי כיתת כוננות בקיבוץ [של החבר שלנו]. תכתבי לבת דודה שלך [בקיבוץ בעוטף].

אני: צודק! אני ברכבת עם המזוודה [בדרך לדירה]. לא שמת לי לב שנכנסה הודעה.

[...]

הוא: יש שריטה על הטויוטה כנראה מרסיס שנפל פה

השעה כבר 12 ועשרים ואני מתקדמת כמו צב. צב חולה ועצוב [...] מחר כבר אחבק את המשפחה שלי ונבכה ביחד. זה הרבה יותר טוב מלבד.

10

2/6/2022

בימים נוראים כמו אלה, אני חושבת על דודי, ששרד את השואה ומחנות הריכוז. הוא אמר לי פעם שבזמן שדחף עגלות עמוסות בגופות המתים, הוא היה מסתכל על השמיים וזוכר שאחיו (אבי, שכבר היה בפלסטנה) הביט באותם שמיים. זה נתן לו תקווה. חבר אירי מבלפסט, ששמע את הסיפור, סיפר כי בזמן המלחמה בצפון אירלנד, הוא נהג להביט בירח מאותה סיבה.

11

2/6/2022

שבת.
 סיוטים לפנות בוקר.
 שבוע מאז
 וכל לילה באים
 וכל לילה אונסים
 אותי מחדש וילדי, הם לא בגילם הם פתאום פעוטות
 שמושכים
 בבגדי ובוכים כשהם נתלשים
 בעיניים קרועות, זה כמו בסרטים
 זה לא אמיתי, כי מולי
 בעלי שמוכה
 ונורה בכל לילה מחדש הוא מוכה ונורה מחדש מול עיני
 וגם אבא שלי
 זקן מפואר בן תשעים ואמא - שכבר מתה בעצם
 רגע, זה לא יכול להיות. היא חוזרת לחיות למלא תפקיד
 במופע: בכל לילה
 נדחפת מכסא גלגלים בו ישבה כשרגלה נשברה.
 זה היה אז נורא שרגלה נשברה בשנה שעברה כשעוד חיה,
 אך עכשיו
 הכל מרוסק ובווער ואנחנו רצים ובורחים רחוק ומהר אבל
 נשארים באותו המקום ושם מתחבאים
 מחזיקים את הדלת
 קוראים לעזרה אך הקול לא נשמע
 אך קוראים לעזרה
 והיא לא מגיעה
 שוב קוראים לעזרה
 שלא מגיעה לה ואז הם
 ואז הם יחזרו!
 גם הלילה

ובבוקר

מפרידה בין הזיה למציאות

השמש עולה. ואחר כך אומרים לי, את מדמיינת, הרי לא
היית שם. מה את עושה כזה עניין.
בשביעי באוקטובר היית בחו"ל. אמנם עבודה אבל טיילת.
לא היית פה. על מי את עובדת.

אני מכינה מרק
תולה כביסה
מנקה את חדר השירותים
והם איתי בכל מקום.

יום -

איזה יום היום?

לוקח לי זמן לאסוף את הפרט הזה, שהרי זה לא כתוב על
צג המחשב. אבל כן: יום ראשון היום. התחיל שבוע. עברו
שמונה ימים שלמים, ועוד היום.

השבוע הבנתי טוב יותר את גלי הנפש.

את המועקה שקמים איתה בבוקר ואז נזכרים למה, והיד שנשלחת באופן אינסטינקטיבי לטלפון הנייד שאין בו שום בשורות טובות. אפילו פרסומות כמעט אין ואף משפיענית לא מוכרת משהו או מבלה או סתם מצלמת את הילדים בבית. ואת הפחד שעוד צפוי לנו, ושלא יגייסו את הבן הגדול למילואים ושהחייל שלי בסדיר ישאר מוגן בבסיס. ואת הכבדות, האיטיות, חוסר היכולת להתרכז יותר משעה במשהו שהוא לא בישול או נקיון. ואת העצב, הצער, התדהמה, הזעזוע וחוסר היכולת להכיל את הזוועות שקרו פה. אבל עכשיו יש חתונה כאן למטה בגינה ליד בית הכנסת ועמדתי לצפות בה מהמרפסת בקומה 8 ולהקשיב לשירים המרגשים ולא יכולתי להתנתק גם כשהתחילה אזעקה. וחברה כתבה לי שהיא אוהבת אותי מאוד סתם כי שאלתי איך היא, ועוד חברה אמרה לי בדמעות דברים ממש מרגשים, והבית מלא עכשיו, כולם כאן, ואני מרגישה מוגנת, אחראית לחלקת האלוהים שלי. ושמעתי שמומחים מספרים שגם ברגעי השבי יש רגעי נחמה והנפש לא יכולה כל הזמן להיות למטה והיא נעה בגלים ואחרי גל סוער יגיע גל רגוע. אולי אסע לים להסתכל על הגלים כדי לזכור.

ואני לא מתפקדת בעצם. לא כמו שהייתי רוצה. לא כמו שאני רגילה.

שעות על גבי שעות בפייסבוק, בטלגרם. היום לא עמדתי בפיתוי, נכנסתי לסרטון מאלו שאמרתי לעצמי שאסור להכנס. זה ירדוף אותי. זה סוג של הלקאה עצמית על זה שאנחנו חיים? שלנו לא קרה כלום?

למען האמת אין מישהו שלא קרה לו או לה כלום. כולנו בשוק. כזה או אחר.

אני מתעוררת מוקדם לפנות בוקר. מיינדפולנס לא מחזיר אותי לשינה כמו שהיה. אני קמה, עייפה אך קמה. אחר כך ישנה בצהריים, חזק וקשה לי לקום. שוב ושוב מכבה שעון והוא מצלצל אחרי עשר דקות ומכבה אותו והוא מצלצל אחרי עשר דקות. וככה היחסים בנינו נמשכים.

אמא שלי המון במחשבות שלי. מה היתה אומרת ועושה אם היתה כאן? לאמא שלי לא היו הרבה שכבות הגנה.

אולי בסופו של דבר אני כן דומה לה?

16

זאק/16/22

היום בצהריים, קצת לפני הגשם וקצת לפני האזעקה, יצאנו למרפסת להפריח בועות סבון מהחומר שקניתי אתמול כי מה שאני לא עושה אני לא מצליחה לייצר חומר טוב לבועות סבון. אז ישבנו במרפסת והבטנו ברחובות הצהובים והירוקים והפרחנו בועות סבון חגיגיות מגיגית גדולה. בועות גדולות כאלה, מבריקות, כאילו מדמעות.

הן יצאו בהמוניהן ובעוצמה של שחרור מבין חרכי המחבטים שלנו, כאילו כל חיי רוחן הן ישבו בכלא הסדקים ורק חיכו לפרוח משבי המחבט. ואז חשבתי לעצמי, עומדת תחת מטריית הבועות שיצרנו, שאולי הבועות הללו באנרגיית החיים הדקיקה שלהן מעבירות מסר של שחרור וחיבור לחטופים שלנו שם בעדה. לילדים. אני חושבת שיש יכולת להעניק להן חופש בחירה וחופש כיוון ואילולא הייתי מכלה את רגעיהן הספורים בניפוצן אל תרמילי הברכיכיסון האדרי שממול, הן היו עפות לשם.

11:50

אני לא נושמת היום

תחושת המועקה לא עוזבת אותי

אבל, פחד, חרדה זה לא משנה, זה הכל כאן ועוטף אותי במחנק כבד.

אני מנסה לעבוד, מצליחה בקושי.

אני לא רוצה לראות טלוויזיה

לא רוצה לקרוא ספר

לא רוצה לעשות אימון

לא רוצה לעשות כלום.

רוצה שכולם יניחו לי.

שהחיים הנורמליים שכאילו קוראים לי יפסיקו לקרוא.

17

זאק/16/22

אנחנו מסתובבים במלון ואומרים זה לזו, "אין מילים, אין מילים לדבר הזה שקרה לנו". לפעמים אנחנו מוצאים מילים. קשות, פצועות, כואבות. בסוף נמצא עוד מילים.

18

זאק/זא

אני דואגת לאחיות שלי, אני מפחדת מהיהודים, אני מפחדת מהערבים, אני מפחדת מכל אחד עם נשק, אני מפחדת מהפחד שלו, אני מפחדת שהוא ידרוך את הנשק כי יחוש מאויים אני הולכת ברחוב וחשה מאויימת מכל כלי הנשק שימצאו אותי אשמה, אשמה במשהו, לא משנה כמה.

אני מפחדת מהמבטים של האנשים, אז אני מסתגרת, אני לא יוצאת מפתח ביתי, כאן הכי בטוח עבורי, האמנם?

19

זאק/זא

החלו הלוויות. תחילה בטפטופים, ועכשיו כמו גשם עז שניתך על ראשנו, שמסרבים להאמין. בכל לוויה רגע שבו המחשבה "איך קרה לנו הדבר הזה?" משאירה אותנו בלי אוויר; בכל לוויה רגע שבו אנחנו נשבעים להמשיך.

21

זאק/זא

22

קאקא/22

בוקר יום ראשון, עכשיו 6:35 ואני ערה כבר שעה בערך. התעוררתי מרעש מטוס נמוך, הקול שלו היה שונה מהרגיל, מן נהמה כזו. ואז התעוררתי והסתערו עלי מחשבות והבנתי שבעצם כנראה כל הזמן אני חושבת על זה. או שזה מה שחשבתי ואיתו התעוררתי: מה יהיה? מה את עושה במצב שבו את על פי תהום, ואין לאן, ואין מה, ואין מי. מה את עושה, כשאת זועקת, וכועסת, ומתחננת - וכלום. [...] יש לי את כל הבעיות ממקודם, ועכשיו גם יחד עם הבעיות האלו. [...] אני מוצפת מהאסון. שבועיים ויום עברו ואני מוצפת, מותשת, הלומה. [...] הבריאות שלי!! יש לי היום ממוגרפיה ושכחתי לטפל בטופס 17.

בבוקר יש איזה רגע של שקט שאפשר לכתוב בו (גם בלילה יש שקט, אבל אחר). ובימים האחרונים יש ברגע הזה כאב מפלח על כך שהופקע מאיתנו האבל האישי. [...] עכשיו אנחנו נאבקים במערבולת של שמות ופנים, חולפים זה על פני זה במלון וכבר לא בטוחים: כבר חיבקתי? כבר השתתפתי בצער בלי מילים? (כבר הודיעו?). אנחנו עושים חשבונאות של הלוויות: לאן אספיק להגיע ביום אחד? וכמה הלוויות נפש אחת יכולה לשאת?

23

קאקא/23

התחושה החזקה / החוזרת היא שכל החלקים מפוזרים וקשה לאסוף. קשה להתמקד. [...] והדמות הזו במראה זרה לי. מחזירה לי מבט לא מבין. על מה את מסתכלת כל כך? היא שואלת אותי. לא ראית אף פעם אשה מנסה להתעמל, אחרי שעה של ישיבה? ברור. ובכל זאת מי זו האשה הזו, שדומה לי קצת. אבל. לא ידעתי שהתקופה האחרונה כופפה אותי ככה כל כך.

26

2/6/2022

אני העורף שהלך ללוויה, לנחם, להתנדב. שהתקשר לחברה, אפה לשכנה, ביקר בני משפחה, זה שהעדיף להיות ב DOING מאשר לשקוע ובכל זאת שקע. אבל מה אדבר ומה אתלונן? אצלי הכל בסדר, ברוך ה'. [...] נו, העורף הזה ששרד את היום עם הילדים וחצאי המסגרות וחצאי העבודה וחצאי הנשימות. זה שלא ירדם גם הלילה בשעה נורמלית כי המחשבות לא מפסיקות לרוץ.

אני העורף הבינוני הזה, שלא באמת קרה לו משהו מקרוב אבל בוכה מעל הכיור באמצע שטיפת כלים. ככה, כשרעש המים מכסה על הדמעות, שהילדים לא ישמעו, כי העזתי לראות את מהדורת החדשות.

אני העורף שרץ באמצע כתיבת הפוסט למקלט, רגע אחרי שכן החמש ביקש שאכתוב גם את המחשבות שלו כמו שאני כותבת את שלי - "אני מאוד נלחץ כשיש אזעקה. אני מאוד שמח שכשהיינו אצל סבא וסבתא בשבת לא היו אזעקות." לפני כמה ימים חברה אמרה לי שהבינה שהיא בעצם החזית, לא העורף. החזית של הבית, של השפיות של הילדים, של הקיום שלנו. למלחמה יש הרבה חזיתות, אחת מהן היא אני.

28

2/6/2022

הבחירה בסלט (ולא בצ'יפס) בארוחת ערב (באופן אישי נופלת בזה שוב ושוב) לצלילי הפילהרמונית של ראשון לציון. כמו בטיטניק, אלא שהאסון שלנו כבר התרחש.

המצב הוא בלתי נסבל, ולא נראה סוף באופק, שום דבר לא הכין אותי לזה.

כל אופנוע תחילתה של אזעקה כל סחיטה של מכונת כביסה היא התחלה של הרס.

ואני שונאת את הטבעונות שלי, את הניסיון לזכך את נשמתי במאכלים מן הצומח ולסרב לדם השחיטה. שנים שבהן האמנתי שכך אהיה טובה יותר בפנים ובחוץ. ועתה הגיע מזל דם. וקריאות ההרס ולאחריו תמונות ההרס, וקריאות למחוק מפה וקריאות למחוק משם, והברקה יהודית למחוק את הסיסמא "מהנהר ועד הים", אך לא הצליחו למחוק את התחושה שמנסים להטביע אותנו בתוך היבשה. ומפוני גוש קטיף שכספו לחזור אל אדמת החול והים. ודם. וההבנה ממשיכה לפעם שקשה לראות יופי שקשה לראות מוסריות כי היא מציבה סטנדרט, כי היא מציבה אותך באור כל כך לא יפה, בלתי נסבל, ואולי לכן שוב קמים עלינו לכלותינו.

וביני ובין אישי החל דיון האם נשק או לא, האם נחזיר את האקדח הביתה. ואני נשארתי עם משפט אחד מחוק לימודי "אקדח במערכה הראשונה וגו'". ומאז היה האקדח הקודם בבית נולדו ארבעה בנים ובת. ותהיה כספת הוא אומר והם שובבים אני חוששת. ולבסוף הוסכם שיוציא רשיון ונראה מה. ועברו שבועות, ורשיונות לא אושרו, וכיתות כוננות לא הוקמו, נשקים לא חולקו לכל דכפין והפחד שהיה ברחובות בימים הראשונים דעך. ופה בירושלים היה פיגוע והיו יותר מדי נשקים, ודם יהודי נשפך על ידי דם יהודי ואין כאב גדול מזה.

בשביעי באוקטובר ה'יה בקר אצלנו ובמקומות אחרים הלילה לא תם. אזעקות פולחות, ועל מה? בתחלה לא יוצאים מהדירה ואחר כך אל המקלט ונעצרים בחדר המדרגות. קומה ארבע. חטיפים לילדים, מים, מחצלת. יושבים ומתפזרים הלאה. זה יגמר. זה לא נגמר. אצלנו לא שומעים חדשות בכלל אבל רגע, נחל עז, נתיבות, אפקים, בארי, שדרות, ניר עז, רעים. עשרות מתים, עשרות נחטפים. והודעה, האם כלם בסדר? וכלם בסדר. כאן. שם לא. אנחנו עוד נדע אט אט מה קורה ואיפה. משפחות מתעוררות אל הנה חדש. רשתות חברתיות מתעוררות אל בקר לא נודע. צבאות, ממשלות עומדות במבוכה. גבורים נעשים ברגעים אלו, נעשים וחלקם מתפללים בהיעשם. תמונה והודעה - היכן בני? היכן בתי? היכן אחי ואחותי היכן? מי מגתקים, מי נצורים בבתים, מי נצורים בחדר האכל של הקבוץ, מי שוכבים על הארץ ליד רעים מדממים ולא יקומו, מי נלקחו אל הרצועה, מי נלקחו אל ארץ אחרת לא נודעת, מי אל עיר צפופה, מי אל עתיד לא קיים. תינוקות השלכו לצד הדרך. ותמונת הנצחון, דחפור דוחף גדר גבול. מעצמה נפוצה מעצמה. והיכן ראש ממשלתנו? איננו, לא אומר מלה שעות. היכן הוא? לא אומר מלה שעות? היכן המנהיג? אין. וממשיכות הודעות. היכן בתי, היכן בני, היכן אחי ואחותי ואמי וסבתי ומסתבר שגם אותה לקחו אל הרצועה. תמונות חוזרות מהרצועה, מכשירים נידים מאתרים ברצועה. הנה בתי על ספת המחבל, אומר אדם. צריך להרג את כלם, צריך לעשות שלום, צריך לצאת לעסקת שבויים, צריך לשאל את הפרשנים באלפנים, צריך לשלח כתבת אל הגבול. צריך לשאל את ראש הממשלה, והוא איננו. מלחמה. מים נזלו מן ההרים והארץ רעדה, מלחמה.

מן ההרים עלה לנו צל ענקים, מלחמה. והדרכים קפאו כֵּלָן,
מלחמה. עוד מלחמה. והתמונות נעות על המסך והדרכים
קפאו. כֵּלָן. עוד מלחמה, ועוד מבצע, ועוד סבב. והפעם
תמונת הנצחון להם. והעשרות למאות, ולא נעצר. ולמחרת
עולים שמות. המאות לאלפים. ולא נעצר. את מי אנחנו
מכירים, בינתיים, לעת עתה, את מי נכיר מחר. תפת שם,
במרחק נסיעה. אנחנו חוצצים בין המציאות לילדים. חברה
באה לבת, טלויזיה לבן. סרטים מצוירים בשפע. לא יודעים.
אנחנו לא ידענו אתמול מה שביבוא היום ולא ידענו, לא ידע
אף אחד. מאות חדרו מהרצועה אל ניר עד ונחל עד וכפר
עזה, ושדרות ונתיבות ואפקים ורעים ובארי. בארי עדין נצורה.
איו בארי עדין נצורה? אומרים בשיחת הטלפון. הממשלה
אשמה. הממשלה מטילה אחריות על מי שהיו לשעבר. על
מי שעלולים להיות בעתיד. היכן ראש הממשלה? אמר דבר
ישתק. היכן הממשלה? הטילו אחריות ושתקו. אני מלא בכעס
ומלא בחרדה. שבת היתה ועתה ראשון וזה ברור שחזיבאללה
גם וביהודה ושומרון גם ובתוף ישראל גם. ובינתיים מתנחלים
שפנו סכות מטרידים ושובים פלסטינים, בקסות הקרבות.
בקסות הטבח. כעס וגם חרדה. חרדה וחסר אונים. אי אפשר
לסים את הכתוב עד שלא יסימו הקרבות.

הילדים נותרו בבית, בשבוע של אי וודאות וגלילת השמות לפחות אחת ליום בתפילה שלא יהיה פרצוף מוכר עד שזה הגיח מעברי והביא להתעוררות האמיתית. ורק אחרי שחזרו לבתי הספר והגנים, וצעדתי בחזרה מן הגן אל הבית ואני עם הטלפון מרשה לעצמי לגלול ולגלול את המציאות על פני ראיתי שם מוכר. לרגע סגרתי לסגור את הבשורה. ואז תרתי אחר מכר משותף ולא היה לי. [...] נכנסת הביתה ונעמדת על כסא במחסן מורידה את אלבומי התמונות של לפני התשובה, אלו שאסור לילדים לראות. מדפדת ממש מעט עד שמוצאת עמוד שמוקדש לו, לפני שמונה עשרה שנה חגגנו לו יום הולדת שלושים בדרום הודו, ועתה נותר בן ארבעים ושמונה עם שלוש בנות.

הבוקר מתקרב, השינה לא.
שומעת את הדגל מתנופף ברוח סתיו בחלון
שומעת טיפות ראשונות של גשם שעוד יהפוך לשאון.
יודעת שהכביסה שם בחוץ.
אז מה.
גם החיילים. החטופים. הנעדרים.
כולנו נרטב תחת אותו מטר.
לפחות ככה נהיה יחד, דומים.
ספוגי מים ומחכים למחר.

הנה אני נתון ללא עור. אפשריות חלפו ועברו וחרטה נקשרה
בהן. ופתאום, קרה מה שקרה וחרטות רבות תמו. ופתאום,
קרה מה שקרה ועתה שאלה. ופתאום רגע ועוד רגע ועוד
רגע והנה. עתיד עז הנה. ואני נתון ללא עור. והמלים משמשות
לתכליות. ומעשים נעשים באור ובחשיכה. ורגעים עוברים
וכשעוברים עולם נכר אחרת משנכר קדם, ויראה אחרת
לגמרי, כמעט. אור על בשר, והבשר ורד כל כך ורף והולך
ומחשיך היום ודוקא חם עולה עם רוח. להתרחק מכאן. לברח.
להניח לאור שלא יחדר עוד. להתרחק אל מים אחרים, אל
אדי מים נחים ולא קיטור עז שוב ושוב ושוב. זו המלחמה הזו,
אלו כל המלחמות שלפניה. אלו כל המלחמות שעוד יבואו.
האם היה לי עור בכלל באיזה יום או שהכל היה צלקת על
צלקת על פצעים והאור חודר את כל זה ומכה והכל הוא
קיטור עז ומים מלוחים. אי אפשר לסיים. להביא לנקדה שבה
השיר נגמר. אהד נוסף ימשיך, נכתב עתה ויכתב. על מלחמה
שעוד תבוא. על המתים שעוד עתה. את מי להאשים. אני
ללא עור והעולם הוא העולם.

הומאז' לרשימות מבית המוות

משב רוח חזק שמלווה בטיפות גשם. אתה מדליק סיגריה, שואף וישר נושף ככה שהריח של העשן יאפוף אותך, שיגן עליך מריח האימה והמוות שאי אפשר להדחיק, שיארח לך חברה בתוך הצללים, שיחזק אותך. אתה מקווה שהטיפות של הגשם לא יכריעו את הווינסטון הבוערת. יש פה קצת פנסיים, אנשים בצורת נרות שמאירים, אבל לי חשוך. חשוך ומצמית.

"אני מבקש את סליחתך אדם יקר על שנפלת כי החלקתי בתוך כל התופת, מקווה שנצליח להביא לקבורה במהרה. מחילה, מזמור לדוד..."

מה הולך אחי? מה באת לבדוק שאנחנו לא משוגעים פה? עזוב אותך שטויות, **מתים** כבר לעוף הביתה.

מה קורה לי שאני מגיע הביתה? כלום רגיל. אולי קצת קשה להירדם, מתעורר הרבה, עכשיו ש'תשואל. אבל זה חסד של אמת, למשפחות וגם בשמיים. הכל בידי שמיים.

אני אתמול הלכתי לקנות בשר לשבת, מה אני אגיד לך, זה אותו ריח. ברחתי החוצה התקשרתי לבן שלי שיבוא לקנות, לא יכולתי. מה אתה אומר, זה תמיד יהיה ככה?

הטלפון שלה לא הפסיק לצלצל, לא יודע איך יומיים אחריי עוד היה סוללה. שוב ושוב ושוב, לא יכולתי כבר אז הסתכלתי. היה כתוב אמא, התלבטתי לרגע אבל בכל מקרה לא היה לי אומץ לענות. אמא.

הצעצוע הגיע בתוך השקית. כלומר השק שהוא היה בו, שק קטן אתה מביין? בכל מקרה, זה היה בצורת ספר תורה כזה מבד צבעוני. כמו שיש לקטן שלי בן ה-8. נגמרו לי המילים, רק דמעות.

"קדיש, קדיש. חבר'ה, צריך מניין הגיע חלל. בא קב"ן, צריך מניין. הצליחו להביא ילדה לקבר ישראל" משאית שחורה, שולחן ועליו מונח מעין קרטון בגודל של קופסת גפרורים בערך. איפה היא, אני שואל? בקרטון מצביע האדם שלידי.

"אתה בסדר קב"ן? חחח אולי גם הקבן צריך קב"ן?"

אולי.

שאיפה חזקה של סיגריה, שיאפוף אותי העשן.

היום אני מרגישה יותר טוב. עד שאני שואלת את עצמי האם זה בגלל שהתרגלתי לחיות בסרט אימה.

אחרי שתי אזעקות בתל אביב הלכתי להתקלח. תוך שניות המקלחת הפכה לאמבטיה. דבר שמאוד לא בשגרה. איזה דבר רדיקלי זה אמבטיה במלחמה חשבתי לעצמי תחת המים החמים. השיח הרווח בנושא הוא באיזה שעה הכי כדאי להיכנס למקלחת כדי שלא תתפוס אותנו אזעקה ואני עושה אמבטיה. תהיתי אם אשמע את האזעקה תחת קילוח המים. חשבתי מה יקרה עם יפרוץ לי עכשיו הביתה מחבל עם רובה. ובכל זאת דבקתי באמבטיה. כשיצאתי גיליתי שחצי בית מוצף, כולל החדר שינה, הבגדים על הרצפה נרטבו. המים זלגו בין החדרים. כנראה שיש סתימה. זאת בוודאי מטאפורה מצוינת ואין לי את הכוח להשלים אותה. ככה עמדתי, כמו האישה הזאת בסרט, מגבת לגופי ומגבת לראשי. גורפת.

5

2021/2/22

7

2/2/2022

בליבי נפער חור והוא עמוק כההום. בליבי נפער חור ממראה של זוועות, מכמויות של אבל, חור של שכול ועצב, על חלומות שנגנזו, על ילדים שהתייתמו, על אלמנים ואלמנות כאובים, על לבבות מצולקים, על אחים שלעד יישארו פרודים, על חורים שאיבדו את היקר להם מכל לעולמים, על חברים וחברות שלא יוכלו עוד להתראות, על חיילים וחיילות אמיצים ואמיצות, על אמון שהתחלף בחרדה, על מדינה שלעולם לא תחזור להיות כשהייתה, בליבי נפער חור שעם הזמן יתאחה כי אין ברירה.

9

2/2/2022

חודש עבר, אבל אנחנו עדיין מתנהלים בקואורדינטות אחרות של זמן ומרחב [...] פער גדול נפער בין העולם שבפנים לעולם שבחוץ, וקשה למצוא את המילים להסביר אותו. כששואלים "מה נשמע?" אני צריכה קודם להיזכר איזה יום היום, איפה אני, למצוא את החולצה שאני אוהבת; לקבל את זה שהמשימה כרגע היא להמשיך לחיות לצד הבולען הגדול שנפער בחיינו.

14

2022/2023

אני ברגרסיה. אני מנסה לעשות undo למוח שלי. undo undo control z. לא מצליח. תשכחי את מה ששמעת מה שראית מה שידעת ולא ידעת מה שזכרת ששכחת תשכחי. את התמונות. תמחקי מהמוח שלך. זה לא היה. את האבן מהלב שלך undo. את השמות, הצילו השמות, נעה מרציאנו, יהב וינר, האמא, האחים, האישה שרק רצתה שלום. זה כאילו אתמול עליתי לקחת אוויר והצלחתי ונשמתי והייתה רוח מהים והתרגשתי והרגשתי שהנה זה בכל הזאת הבית שלי, והיום מועקה בחזה, הסרעפת נסגרת, הריאות שלי אומרות כסלו. בשיר הזה (של שמעון אדף) הוא כותב בקול של אישה - רק אצבע של גבר יכולה לבנות מדרגות כמו עמוד תליה. אני מרגישה שהתקרה יורדת ומוחצת אותי, אני נלפתת על ידי הסיפורים החדשות הכותרות מה שמתגלה ובתוכו ההבנה של מה שעוד נסתר. שוב פעם אני רק רוצה להתעורר מהסיוט הזה. להתעורר. לגלות שזה חלום של מישהי אחרת. אפילו לחלום את זה לא יכולתי. זה גן העדן של הגיהנום.

הפתגם ביידיש "אדם מתכנן ואלוהים צוחק" קיבל תפנית טרגית מאוד ב-7 באוקטובר. אני מקווה שאם יש אלוהים, הוא מתבייש מכדי לצחוק.

16

2022/2023

השבוע היה קשה. המון מפגשים עם אנשים שמחפשים בית. שמחפשים בטחון, ודאות, יציבות. שמתמודדים עם כל כך הרבה שאלות על החיים שלהם. איפה יהיו? מהן הבחירות שעשו בחיים? אחת מהן, ש' האמיצה, שמתארת את החיים שלה כמלכודת ואיך היא מבינה שהמלחמה הזו היא זו שממנה כבר לא תצא. היא מספרת לי את סיפור חייה הכואב "כדי שמישהו יידע את סיפור החיים שלי לפני שכולנו מתים". אישה עם כוחות נפש אדירים, עם משאבי התמודדות, חכמה, רהוטה ומחוברת. ואני מודעת לעוצמת המילים שלה, לעוצמות שלה וחושבת על העוצמה שיש במלחמה העצומה הזו שביבנו שבה העוצמות האלו אינן מספיקות.

בנסיעה הביתה בשישי בחזרה מהמשפחה. שקט וכולם באוטו ישנים וכשמגיעים הביתה האדמה מתחילה לרעוד. לא רעש של כיפות ברזל אלא רעד מצמית. אימתני. משהו שנע בין קול לבין תחושה, משהו עמום שמרעיד את האדמה ואת הבית. קולות שעושים רע בלב. המחשבות נודדות לדמיון את הרע מכל. מה משמעות ההפצצות האלו? מה הן מכסות? מה קורה שם שנדרשות הפצצות כל כך מסיביות שלנו? כבר עברנו לילות כאלו של רעידות בחלונות אבל הפעם זה מרגיש חזק יותר. או שאולי אחרי כמה ימים שקטים יחסית האוזן התרגלה לשקט וההפצצות עכשיו נדמות חזקות מתמיד. אני לא נותנת לעצמי לחשוב על מה מרגישים שם, מי שקרוב, מי שגר שם (עוד יש מי שגרים שם?) ועל הלילות הקודמים בהם היו הפצצות מסוג זה – לאיזה בוקר קמנו.

ביום המלח שקט. שקט בחוץ, בין המלונות. בתוך המלונות רעש של אנשים, המולה, קולות אנושיים. אבל כמעט אין רעשים אחרים. לא מטוסים, לא הפצצות, לא כיפות ברזל. אין רעשי מלחמה. והחזרה לציביליזציה, לחיים הנורמלים, מביאה איתה גם רעשים כאלו של מלחמה.

כשבעלי נפטר, הרגשתי קפואה והיה לי מאוד קשה להתחבר לרגשות שלי. במובן מסוים, מה שאני מרגישה כעת, בתוך האבל הקולקטיבי שלנו, מזכיר לי מאד את חוסר התחושה שהייתה לי כשעולמי האישי קרס. באותה תקופה, לפני שש עשרה שנה, חבר קנה לי מנוי לפילהרמונית. לא רציתי ללכת, נראה לי הזוי לשבת באולם קונצרטים ולהקשיב למוזיקה. אבל הוא התעקש אז הלכתי. הוא צדק כמובן, בחסות החושך, ישבתי בעצמי, מוקפת במוזיקה, וסוף סוף הייתי מסוגלת לבכות.

אז מנסיון העבר אני יודעת שמוזיקה עובדת ומצליחה להפשיר את הקיפאון הפנימי. אבל כרגע, אני נמנעת מלהקשיב, אולי כי עדיין אני לא מוכנה להתמודד עם גודל הטרגדיה שפקדה אותנו.

התעוררתי בשעה 1:00 ושוב בשעה 5:04 מרעשי הארטיילריה הנוראים. עוד לא אומרים כלום בחדשות והמחשבות שלי הולכות לכיוונים הכי גרועים שיש על הרוגים בהפצצות האלו. על עוד חיילים שנקרא על מותם עם תום השבת. למה צריך לחכות לסופה של שבת כדי לקרוא על מוות? האם המוות מחלל את השבת, המחוללת ממילא?

בצהריים הצטרפנו לצעדה למען החטופים. הגענו מכיוון ירושלים וירדנו אל עבר הצועדים. במפגש עימם הסכר נפתח מעט והדמעות הצליחו לרדת. לרגע או שניים. עד שבתי שאלה אם אני בוכה. היא מבינה ולא מבינה. וגם אני לא. גם לא כשאני עונה לשאלה שלה אם הילדים החטופים יזכרו משהו. מה אפשר לענות כשבלב אני חושבת "אם בכלל הם יחזרו בחיים"? וכשאני מצחצחת לה שיניים בערב אני חושבת שזה מה שהייתי צריכה לענות... שהם ככל הנראה לא מצחצחים שם שיניים. לא קמים. אולי לא מקבלים אוכל. סביר שלא רואים את אור היום.

בבוקר אנחנו בטויל בשדות, ראינו כמה פרפרים יפים. התבוננו בהם והתמקדנו בהם וניסיתי להעביר לה את החוויה של להיות ברגע הזה. ברגע של לראות את הפרפר. למקד את תשומת הלב שלנו בו ואיך לקחת את הרגע הזה איתנו לאורך היום. רק מעצם העצירה להתפעל לרגע קטן ממה שהו ולאסוף כמה רגעים כאלו לאורך היום, כבר יכול להיות רגע משנה מצב רוח.

20

20/11/2022

מכל מקום הם מביטים
שורות פנים פנים
סבא, סבתא אחים ואחיות
הורים, ילדים ואפילו תינוקות
וכשמבטי מצטלב עם מבטם
נשימתי נעתקת, כי ליבי איתם
כי אם אתן לעצמי, אפילו שניה, לדמיין את האימה
לא אוכל לנשום
והם הרי, לא יכולים לנשום כבר יותר מדי זמן
וכדי לחיות אני צריכה לשים אותם רחוק מהלב
אבל איך אני יכולה לחיות אם הם לא כאן?

מאז השבעה באוקטובר, כל בוקר הוא מאמץ והתייצבות נחושה מול הגלים העכורים של הרוע; כל מבט הוא ניסיון לאסוף רסיסי אור מתוך החושך; כל לילה הוא ניסיון סיזיפי לאסוף את הרסיסים כדי להצליח לקום בבוקר ולהתייצב מחדש על משמר הנפש.

אין לי כוח לעצמי. אני קוראת מה כתבתי לפני חודש ונגעלת מעצמי. מאיך ניכסתי לעצמי את כל הכאב והטראומה הזו. איך כתבתי על חטופים כאילו אני מכירה אותם, כאילו אני יודעת משהו עליהם, כאילו שאני יכולה להרגיש משהו מהכאב של להיות קרובת משפחה או חברה שלהם. אני נגעלת מהתגובה של העולם, ואני נגעלת מעצמי מגיבה לעולם. ואני כועסת, אני כועסת ממש ממש הרבה. אני כועסת כי הבוקר הבן שלי לא שיחרר אותי ונמאס לי כבר שהוא נצמד אליי. ואין לי כוח להכיל את הנזקקות שלו עכשיו. ההסתגלות לגן הייתה אמורה להיגמר ממש מזמן וכבר בא לי שהוא יהיה מסוגל. ואז אולי גם אני אהיה קצת מסוגלת. מסוגלת לעבוד יותר מ10 דקות ברצף. זה לא השתנה בחודש האחרון. אולי קצת. לפעמים זה מתארך ל20 דקות.

אני מרגישה כאילו הלב שלי יצא מהמקום שלו. כאילו הוא אמור להיות מחובר בכל מיני חוטים, אולי נכון יותר לקרוא לזה עורקים, אבל בכל מקרה הוא אמור להיות מוחזק ממש טוב שם בפנים כדי שכשאני אזוז ואלך ואשכב ואקום, אז הוא לא יזוז. ישאר מקובע. ועכשיו הוא יצא מהמקום. ובכל פעם שאני זזה, הוא שט לו בפנים. כמו איזה בורג במכונה שהשתחרר. ואולי בעצם כל האיברים הפנימיים עכשיו משייטים בפנים. זזו מהמקום שלהם. כאילו יש איזה הצפה פנימית ושום דבר לא נשאר במקומו. אז אפילו להרים אצבע, או להתהפך במיטה, זו סערה של ממש כי הכל זז ומשייט.

איברים. איברים שחוטים, איברים קטועים, איברים שרופים. אנשים שנשרפו בחיים. אנשים שכפתו אותם ושרפו אותם.

אני בו זמנית רעבה ועם בחילה. אולי האוכל שאוכל ידחוף חזרה את האיברים למקום שלהם? ימלא את החללים בין כל האיברים המשייטים, וככה הם פחות יזוזו? אולי אם אני אקיא אז חלק מהאיברים המנותקים יצאו החוצה? ואז תהיה פחות טיילת בתוך הגוף?

הכל רועד, הכל רעוע. נמאס לי לחיות את הדבר הזה. נמאס לי להתקיים בתוכו. אני רוצה את החיים שלי בחזרה, את הגוף שלי בחזרה, את עצמי בחזרה.

אני בקושי נרדמת, הוא כבר בשינה עמוקה. אני מחכה לערב שהם ילכו לישון בכדי להתרסק מול החדשות, הוא משחק בפלייסטיישן. אני בוכה המון, מוצפת באופן יוצא דופן אפילו בשבילי, הוא לא מסוגל לשבת עם זה אפילו לרגע.

אני קמה לכסות ילדים באמצע הלילה ומתחילה לבכות שוב. מדמיינת את הילד שלי בשבי, מדמיינת אותנו נצורים שעות בממ"ד, ויודעת שלא היינו שורדים את זה. מדמיינת אותנו חמש נפשות בחדר מלון במשך חודש וחצי ויודעת שהיינו מאבדים את זה, בדיוק כמו שהם מאבדים את זה, בדיוק כמו שאני מאבדת את זה עכשיו - בבית מרווח, עם ממ"ד, עם בי"ס, עם גן, עם בטחון כלכלי, עם עורף משפחתי, עם מספיק מרחב נשימה בכדי אפילו לכתוב את זה עכשיו. ובכל זאת אני לא נושמת. אני לא נושמת וחושבת על כל מי שבאמת לא נושמות. 'אני לא נושמת' זה ביטוי שממחיש היטב את ההווה שלי בחודש וחצי האחרונים, אבל מה זה בעצם אומר? כי אני כן נושמת - אחרת לא הייתי. אז מה זה אומר ה'אני לא נושמת' הזה? הרי פעולת הנשימה מתבצעת. מה יש בה בנשימה שהיא מעבר לפעולה האוטומטית, הבלתי רצונית, של להכניס ולהוציא אויר? אולי זה נשימה שהיא במימד אחר אליה אני לא מצליחה להגיע. המימד שבו הריאות באמת מתמלאות באויר. הריאות שלי נשארות ריקות, הלב מחורר, הנשמה שחורה.

התיישבתי במשרד וניסיתי. ניסיתי לכתוב, וניסיתי לקרוא. ועצרתי, ואכלתי ושתייתי. וניסיתי שוב. ודיברתי ובכיתי ושיחקתי. וניסיתי שוב. ואני לא מצליחה. הגוף רועד, אין שום מנוחה בגוף. הרגליים לא שקטות, הכל מרקד. אני כל כך כועסת. ומישהי חכמה אמרה לי שאנחנו צריכות לחשוב על דרכים שיעזרו לנו להיות במצב הזה לאורך זמן, כי זה כאן לתקופה הקרובה. לחשוב על איך מאווררות, ולחשוב על איך לא שופטות את עצמנו, ואיך מאפשרות מנוחה וונטילציה בין לבין. ואני יודעת שהיא צודקת אבל אני גם כועסת עליה שהיא נושאת את הבשורה הזו. כי אני לא רוצה לחשוב על להתמודד לאורך זמן, אני רוצה להעיף את הדבר הזה מעליי. ומה זה שאין ברירה אלא להיות במצב הזה וללמוד להסתגל אליו?

אתמול פעם ראשונה הבחנתי במושג ברירת מחדל. הברירה היחידה שנותרה לאור המחדל. אוי איזה מחדל. מחדל וחידלון. והסבלנות חדלה, ורק הכעס לא חודל. יש מילה כזאת? אין מילה שיכול לתאר את המפלצת הכועסת שמתהווה בתוכי. אני רק רוצה שהיא תלך כבר.

איש השלום שלי אמר לי אתמול שבין להיות כובש או נטבח, הוא מעדיף להיות כובש. ואני מרגישה שמאז שהוא אמר את זה אני לא נושמת. אני לא מוכנה לחיות במקום שאלו שתי האפשרויות היחידות שקיימות בו. הוא לא התפכח, הוא נבל. התקווה, האמונה, החיות – כולם נבלו. ואז הוא חזר ואמר את מה שאמר לי ב7.10. בלילה, לפני שהלכנו לישון, שנדמה לו שהפתרון המוסרי היחידי למציאות הזו הוא פשוט לא לחיות פה. אז איפה מזדכים על הציוד? איפה האחראי שאפשר להגיד לו שפרשנו? אין אחראי, ואנחנו לא מעניינים אף אחד, אין ברירות. נשארנו רק עם המחדל.

סביר להניח כי
החיבור בין
העובדה שאני רואה
בעין אחת
ואהבתי לשמיעת
מוזיקה
בפול ווליום
באוזניות
יוביל למותי.

כבר פעמיים
חלפו
וכמעט קטפו
אותי
אופניים חשמליות.
כשאני עוצמת
את העיניים
אני מועדת על
סף תהום.
אני מותקפת
באלת ברזל
שפוגעת בי
מימין.
אני נחטפת
באבחה.
מרוב פחד
לא עוצמת
עין אחת.

... ,195 ,212 ,236 ,237 ,238 ,239 ,240 ,242 ,244

(נתוח מתמטי-לירי של סדרת מספרים)

זו לא סדרה חשבונית

(אצל האחראים למחדל היא בודאי סדרה חשבונית)

זו לא סדרה הנדסית

(אצל האחראים עליה בחמאס היא סדרה

הנדסתודעתית.)

עד כה, זו סדרה יורדת

עם הפרש לא קבוע

ממש כמו קצב הלב של הנשימה המטרדת

מיום ליום, משבוע לשבוע.

זו סדרה סופית

שנדמית אינסופית

ואם יש לה גבול או לא

זו סגיה פילו-

סופית

אף בינתים היא עברה כל גבול

ואף הדמיון כבר לא כבול.

המספרים בה שלמים

אבל רק כשהיא תגיע לאפס

אנחנו אפס

נהיה

(ואולי כבר לא נהיה לעולמים.)

זו סדרת מספרים

שאבירה מספרים

שהיא אינה דומה לאף סדרה אחרת.

זו סדרה שהיא בכלל סרט של סרט.

עברתי מלא לרצות לדעת כלום ללרצות לדעת הכל. אני מרפרשת בלי הפסקה, נוגעת-לא נוגעת בסרטוני זוועות בטלגרם. נותנת לפריים הראשון להיצרב לי במוח וממשיכה הלאה במהירות. בשר פעור. משכנעת את עצמי שזאת חיה, לא אדם, זה כמו אצל הקצב. לא שאני הולכת לקצב. אני חושבת על דברים שנהנתי לבוא איתם במגע בתיאוריה, האם אני יכולה מולם גם במציאות. נדמה לי שזה כמו מבחן אומץ כזה שאני מתגרה לעמוד בו. יודעת שזאת טעות ובה בעת מרגישה שהאיפוק שלי זמני, הולך ומתרופף. אני לא מצליחה להחזיק קשב. לא יודעת אם אי פעם הצלחתי. אני רק רוצה לאכול. כל כך הרבה אינפורמציה נדחפה לי למוח בחודש וחצי האחרונים, אנשים, סיפורים, איברים, אנשים רצים, יריות, אנשים רצים בנוף צחיח, לבושים בבגדים של מסיבת טראנס, רצים, שיחות טלפון אחרונות או לפני אחרונות, יריות. אם תצא למסע אלאסדי אל תשכח אותי שלא חזרה משם. אוי יונה וולך. הורים ילדים ילדים והורים. התכתבויות. איפה הצבא. כלבים מתים. המלונות. המפונים. המילים שנדחפו לי למוח באלימות ושנהייתי מכורה אליהם. אין שום עדינות בזמן הזה. אין עדינות בי. אני בשלב הגס של אחרי העצב. גם הבכי שלי מגיע מרוכז, מתפרץ ומסתיים. אני משתאה מול אצילותם של אנשים זרים לי. אני מרגישה יותר טוב אבל גם מפחדת מהדבר הזה של עכשיו.

110
רננרן

הפנים והשמות של יהודית רביץ שמתחברים לפנים ולשמות של החטופים. הסיפורים. מי ניצל. מי לא. נחל עוז, כפר עזה, בארי, ניר עוז, ניר יצחק... מי נשאר, כמה היו, איפה נחטפו. נהיה לי סלט בראש. אני בקושי מצליחה להגיע לקרוא סיפור אחד ביום. לפעמים הסיפורים והכתבות שאני קוראת מתבלבלות לי. לפעמים שם נקלט ואני מצליחה להחזיק אותו לאורך כמה ימים. האמא וילדיה הג'ינג'ים, משפחת ביבס, לא יוצאת לי מהראש. ושוב עכשיו רעשי הפגזות קשות.

2
רננרן

הזמן חולף, ומצד אחד את יודעת שבחזית רוצים שהעורף יהיה חזק וימשיך בחיים, והם ממשיכים בקלות, מקרטעים עם פאזות בתוך היומיום. לשמוע שם, ליצור חלל להמשיך [...] עד ששומעת שחיילנו ירו על חטופים, וחברתך אומרת השגחה כך הוחלט כך היה צריך להיות. ושוב רוטט בך הכאב הנורא הפער בין העולמות העליונים והתחתונים כל כך. ואת נזכרת שכך נבראת בדיוק בין שני העולמות.

5
רננרן

קיבלתי מחזור. וההפתעה, הו ההפתעה. על נחישותו של הגוף להוכיח שלמרות שעדיין אוקטובר כבר דצמבר. או להפך. אינני יודעת. הגוף יודע והוא ממשיך למנות את ירחיו. הגוף המדמם. המחשבה שהייתה יפה, כמעט רומנטית, הפכה לאגרוף בבטן. אני מתקשה להנות ממחשבות יפות שבסופם כתמי דם. דם על הרצפה, על המיטה, בשבילים, על המכנסיים. אני רוצה למחוק את הכל.

אין לי בית במובן הכי עמוק של המילה. הרגשתי שנכנסו לביתי וחוללו אותו ואני לא יודע אם אוכל לחזור אליו יותר. בעיקר במישור הסימבולי. דווקא ההבנה העמוקה שאין לי בית פתחה צוהר חדש להבנה ששדרות זו דרך ולא בהכרח מקום.

זה הורגש ביתר שאת בזמן שירדתי לאילת לטפל באמי שהתפנתה לשם, כמו חלק גדול מתושבי שדרות. שם פגשתי דמויות ואנשים שלא פגשתי במשך שנים, אנשים שהפכו פליטים כמו משפחתי. המפגש המרגש, החיבוקים והסיפורים, הם שהעניקו לי את השייכות שהרגשתי שכבר מזמן נעלמה לי. שם, קהילה שלמה של פליטים בעל כורחם, הקהילה שלי במלוא הדרה. שם, ממרחקים אבודים, הבנתי כמה אני חלק משדרות והקהילתיות שלה. באילת הרגשתי שדרותי כמו שלא הרגשתי מעל לשלושה עשורים. ובפליטות הזאת הרגשתי שאני בבית כמו שלא הרגשתי מעולם.

אני רועדת. אני מרגישה את הלב שלי שלא מוצא מנוחה. הוא נע וזע משם לפה, לא יודע את נפשו. איך יכול להיות שנשים שעומדות בראש המוסדות האקדמיים המובילים בעולם אומרות שהקריאה לרצח עם של יהודים היא אסורה או פוגענית רק בהקשרים מסוימים? או רק אם היא הופכת למעשה בפועל? העולם השתגע. זהו. זה הסוף. איך אשוב להשתמש במונח context-dependent? אני לא נושמת. אין לי אוויר. לשאוף, לנשוף. לשאוף, לנשוף. לנשוף, לנשוף. אני מרגישה שאומרים לי שכחול הוא לבן ושחור הוא אדום, הלמעלה זה למטה ואחורה זה מקדימה. בעצם, תלוי בהקשר. אני מגרדת את העור בלי הפסקה, מגרדת ומגרדת. חזק. שורטת את עצמי. זה אמיתי מה שקורה? זה אמיתי הגירודים? אולי זה לא קורה? אולי לא באמת מגרד לי? אולי

אם אני אגרד מספיק חזק אז יהיה פצע, וירד דם ואני אראה אותו ואני אדע שהוא קיים. כי אחרת, אולי הוא לא באמת שם? ואולי אני לא באמת אדם? העולם השתגע, העולם ממש התחרפן. איך זה יכול להיות? הקרקע נשמטה לי הבוקר שוב. ושוב. ושוב. ושוב.

הכי אני רוצה נורא שתכאב לי הבטן כל כך מרוב צחוק עד בלי סוף

בא לי שיזלגו לי עד בלי די דמעות כאלו שקופות של אושר מטורף עד כמה הכי בא לי לשמוח עד אין קץ ללבוש בגדים מנצנצים לעלות על עקבים משוגעים לדפוק הופעה בטירוף לרקוד כמו בסרטים כמו בפילים

הכי בעולם אני רוצה נורא את הנואר לחתוך לזרוק לעולם להעלים ולהדביק את החיים חזרה בול בדיוק לאותה דקה שניה לפני שהנורא קרה כשעוד רקדנו כמו שני משוגעים ואתה אמרת לי עד כמה אני יפה, וככה ביחד נשתולל אוהבים גם בגיל תשעים.

11

22N392

To be an Israeli professor on an American campus is to share your "zero tolerance" policy and your "walk-and-talk" practice in a department meeting. It is to share that you heard some troubling stories in the "walk-and-talks" and ask for awareness and sensitivity towards struggling Jewish students. It is also to be told by a colleague that there is a "power structure" where Jews know how to access support, and therefore, attention should be focused on Arabs and Muslims. It is to leave the meeting with a headache and a bleeding heart, confused by sensitivity being a resource in shortage, allocated according to power structures blind to complexity

15

רננ3רנ

נדמה שאנו כלואות בתוך האין סוף. לא ברור מהו העבר, מהו ההווה ומהו העתיד - הזמן קרס לתוך עצמו והזמן הנוכחי (האם זהו הווה נוכחי, הוויה?) הוא אין סוף. זהו לא אין סוף סטטי, כי אם כזה שיש בן תנועה מעגלית ואין סופית וסיזיפית...

16

רננ3רנ

אין זמן. אין לנו זמן. אין להן ולהם זמן. הזמן האינסופי הזה מתקצר ומקצר חיים קצרים, חיים ללא זמן.

דרום, צפון, מי עוטף את מי? מי יעטוף אותנו?

אין מרחב נשימה.

"האחר הגדול" התפרק והתפורר. התפוררות מוסרית שהתחילה בזמן שלפני האינסוף (ואולי כבר אז היינו בתוכו רק מבלי דעת). בהיעדר האחר הגדול אין צו מוסרי, אין אמת. הכל מותר והכל אסור באותה במידה.

מסקנה: אין.

הבנה: אין.

טלפון שלא הספקתי לענות לו בשעה 07:45 בבוקר שבת ה-7 באוקטובר היה תחילתה של מלחמה שבועדי כותב שורות אלה עדיין מתנהלת בעוצמה [...] קצין האג"ם היה מן הצד השני, בקול רגוע אמר "פרצה מלחמה, תגיע למפקדת החטיבה". הערתי את אשתי, אמרתי לה שפרצה מלחמה, אני אורז תיק ויוצא. זהו, פשוט כל כך וקשור להווייה הישראלית שלנו, לטוב ולרע. [...] . סיימתי לארוז את התיק, אמירת שלום ונשיקות לאישה ולילדות, בכל זאת מלחמה. מחשבה מהירה על מוות ולחימה, אני אומנם במפקדת חטיבה וזה לא מקדימה אבל אין לדעת, המוות תמיד יכול לתפוס אותך בצורה זו או אחרת. [...] מחשבה שלרגע קוטעת את הרצף הכרונולוגי של האירועים, היא האם היה עליי לנסוע לעזה מיד לאחר החתימה על הנשק וקבלת מחסנית אחת מחברי למפקדת החטיבה או להישאר לעסוק בהבאת היחידות שלנו מכל קצוות הארץ לחימה בדרום. אני עדיין מהרהר בכך, אולי עוד רובאי היה עוזר במקום זה או אחר, אולי מוות אחד או יותר היה נמנע ביום הקשה הזה, אני לא יודע.

ריחות של מלחמה,

זה ריח שונה כזה, אחר,

ריח של שריפה ואפר,

ריח של סוף, של מוות,

ריח של חורבן וריק,

ריח שמגביר את הדם,

שמוציא את החיה שבאדם,

ריח שנדבק לך באף,

ריח שאולי לא יעזוב,

ריח מייצר כמיהה לא ברורה,

כמיהה לא אנושית,
ועם זאת באה לתקן,
לתקן חורבן וזוועות,
את מה עשו החלאות,
ריחות של מלחמה,
כמו אלה של השריפה ההיא,
נותרים לי באף,
האם אי פעם יעלמו?

הרבה זמן לא כתבתי ביומן. זה בטח לא זמן לכתוב עכשיו. בערפילים של תודעה. מקודם הרגשתי את התחושה הזאת שהובילה אותי לגלול ולחפש דם. חשבתי שנגמלתי מזה. זה כמו לצפות בפורנו. מטנף את הנשמה. אני לא אראה את הטקסט הזה לאף אחד אף פעם. זה מחוץ לאנושי. זה מחריד לגלות ששום דבר הוא לא מחוץ לאנושי. האנושי הוא סך הנוראיות והנפלאות. שום גמדים לא יבואו. אף אחד מאיתנו לא יחזור.

אני בדרך לישוב בשטחים. לשבעה של לוחם. תראי אומרת לי שותפתי למסע: "מימין, זה ישוב של חילונים", שתיקה.

"תראי" היא אומרת, "אומרים שמאד יפה כאן כשיש פריחה".
"תקשיבי" אני אומרת, "אני לא נכנסת לשטחים הכבושים. גם עכשיו אני לא בשטחים. אני בדרך לשבעה. אני בלימבו."
נוסעים. שתיקה.

21

רננ332

24

רננ332

בכניסה לישוב יש מחסום. שואלים אותנו למטרת בואנו והמילואימניק החמוד מכונן אותנו לבית האבלים: "מרחק של 1.2 קילומטר".

'ממש כמו בטינדר' – אני חושבת לעצמי.

נוסעים.

הגענו. חונות. שותפתי מרכיבה משקפי שמש, אני מסירה משקפי שמש. יוצאות מהאוטו. שותפתי מסירה משקפי שמש.

מרוחק על הדשא משחק ילד בערך בן שמונה עם טלית-כיפה-פאות. הוא משחק עם נשק ארוך. אמיתי – לא צעצוע.

שותפתי שואלת אם אני בטוחה שכדאי להיכנס. נכנסות.

מיליון אנשים – רובם יושבים במעגלים על כיסאות נמוכים. באנו לנחם את האם השכולה, איך מוצאים אותה?

מזהות מעגל נשים והאישה על הכיסא היותר נמוך נראית מוכרת.

פונה אליה ומזכירה לה את הקשר. היא בוהה בי.

"רגע", היא אומרת "באתן לנחם את האימא - אני אישתו", כולן במעגל מצחקקות. חלקן מסתירות את החיוך בכף ידן – לא נעים.

מסמיקה. קמה. ותוך כדי מפטירה: "משתתפת בצערך". "תודה" היא אומרת. "האימא שם עם החולצה הכתומה".

מתקרבות. ברור שזו היא. איך יכולתי להתבלבל?

בחולצה הכתומה סימן קריעה גדול וכתובת "הבייתה".

היא קמה לקראתנו ואנחנו מתחבקות ללא מילים.

אני מחזיקה לה את היד ומלטפת לה את הגב.

"באים לנחם אותי על ילד מת" היא אומרת "אבל הוא כל כך חי"

שיירת הדחפורים הצהובים נסעה באיטיות בנתיב שמולנו. היא היתה ארוכה, ארוכה מאוד. למרות שהייתי רק בת שש, הבנתי לאן הדחפורים נוסעים ומה מטרת נסיעתם. האוטובוס שלנו היה מלא בנשים וילדים שפזנו מימית, בעוד הגברים נשארו שם, בתקווה לעכב את הפינוי עוד קצת. [...] שנתיים אחר כך, שיירה של דחפורים צהובים נכנסה ליישוב החדש שהקמנו בגוש קטיף - נווה דקלים. רצתי חסרת נשימה הביתה, נופלת וקמה בחולות. "אמא!" זעקתי "הדחפורים חזרו! הם שוב באו להרוס הכל!". אמא חיבקה אותי ואמרה בדמעות "אלו דחפורים שבונים, לא הורסים. הם באו לבנות את שלב ב'. זהו, נגמר הפינוי, כאן לא יהרסו יותר". [...] עשרים ואחת שנים אחר כך הבנתי שאמא טעתה: הם כן יהרסו יותר. שוב. [...] בתוך הבכי על החורבן הבנתי שאני במקום אחר. בתוך הצער והזעם על מחדלי הפינוי, מצאתי מקום לכעס על הרוע והטפשות הישראליים. למה לא להשאיר את גוש קטיף לטובת אנשי רצועת עזה? למה לא להושיט יד לשכנות טובה, ולתת בנדיבות הכל? מה הפלשתינאים אמורים לעשות עם כל ההרס הזה? [...]. הדחפורים הצהובים שוב חזרו אלי לחלומות. אי אפשר היה להמלט מתמונותיהם, הורסים בקלילות את הגדר ה"בלתי עבירה", מרסקים את ה"מכשול" החזק, היקר, שהפריד בין עזה לבין הנגב. המפלצות הצהובות הבהירו לנו מהי הירות, מהי קונספציה, וכמה קל להרוס את מה שמישהו אחר בנה בעמל רב - פיזית ומנטלית.

עכשיו רוב תמונות הדחפורים הצהובים מגיעות מהנגב ומעזה. הם הורסים את השדות הפורחים, ומצד שני - מפלסים דרך לחיילים. אני מפחדת לחשוב איך נראה כביש 232, הדרך הקסומה והירוקה למקום העבודה שלי, אחרי שהם ושיירות הטנקים נסעו עליו.

עוד מעט, עוד כמה ימים, אולי כמה שבועות, לא יהיו צהובים יותר. הדרום יהיה אדום מכלניות, והירוק המבהיק של אחרי הגשמים ישלט בשדות ובצידי הדרכים. הדחפורים ושאר כלי המלחמה יכנסו לחניות להרבה הרבה שנים, ואנחנו נחזור, ונמשיך לבנות את חבל הארץ הפורח של הנגב המערבי.

יש כמה ימים שפשוט נשכחו לי. אני רק זוכרת את האימה. את הפאניקה. את השיתוק. את חוסר היכולת לעשות כלום. ואבא מחכה לממצאים אם גם לו יש סרטן. הוא צריך צילום ובדיקות דם וניתוח נוסף שכבר, ולא ברור אם הבדיקות יתקיימו ומה עם כל הטיפולים ומה אמור לקרות עם כל החולים. אני צמודה לחדשות. לא מסוגלת לעשות כלום חוץ מבהייה בלתי פוסקת במסך. חושבת לנסות להתקדם עם הכתיבה וזה נראה כל כך חסר טעם אם גם ככה עוד שנייה סוף העולם יגיע. [...] והאימה מתעצמת. ממה שקרה אצלנו וגם ממה שאנחנו עכשיו נעשה בעזה ובעיקר ממה שעוד יקרה. והתחושה שחייבים לשתוק. אי אפשר לדאוג לעזה. אי אפשר להתנגד למלחמה. אי אפשר להגיד שאולי צריך תכנית מדינית או משהו אחר [...] כמו לפני המלחמה. שהכתובת הייתה על הקיר ואנשים לא עזבו. אני זוכרת שאבא היה מספר איך ב-1938 במקום שאנשים יהיו בעלי הבתים שלהם, הבתים הפכו לבעלים של האנשים. ובגלל הבית והרכוש והשגרה אנשים לא עזבו. למרות שיכלו. ואולי אנשים הם אופטימיים מיסודם או לא מצליחים לקרוא את הכתובת גם שהיא על הקיר ואני לא מוכנה שזה יקרה גם לי כשההיסטוריה חוזרת [...] אני אומרת לאיש שלי שאני רוצה לעזוב והוא אומר לי שהוא לא מוכן. יש לו טיפול ביום שני וזה החיים שלו והוא לא מוכן לוותר עליו. והוא בכלל רוצה להתגייס ומרגיש רגשות אשם שהוא לא הולך ועוד יותר על זה שבעצם הוא גם לא רוצה ללכת וכל כך רווח

29

2023

לו ששוב ושוב אומרים לו שחולה אונקולוגי לא יגויס אבל ברור שזה גם לא באמת פותר את הדילמה האישית של מה נכון ומה צריך. והוא רוצה לעבוד. הוא רוצה לטפל ולעזור ובאופן כללי הוא לא רוצה להיות מאלו שעוזבים. ואני מדברת עם חברות ואצל כולן זה ככה שהאמהות רוצות לברוח עם הילדים והבעלים לא מוכנים. [...] ואני מנסה להסביר לו את גודל האימה ואת זה שאי אפשר להשאר. והוא לא מוכן. והוא אומר את רוצה תסעי. את רוצה תסעי. ואני לא באמת רוצה לנסוע. בטח לא עם שלושה ילדים לבד. אבל מרגישה שאין לי ברירה. ואין טיסות והמחירים בשמיים ואני מרגישה שעוד רגע קטן גם זה לא יהיה, ושבין כל הדברים שלא עשיתי השנה, אם גם את זה אני לא אעשה, ויקרה משהו לילדים, אני לא אסלח לעצמי. אני מחפשת טיסות לאן שיש ואתונה זה שמשי וקרוב ועיר ומחירים סבירים ואני עושה הזמנה. [...] ואני שולחת את הכרטיסים לאיש שלי ומדברת עם אבא שלי שיבוא איתנו ולו לכמה ימים, הוא תמיד יוכל לחזור והוא לא מוכן. הוא, הניצול שואה מסביר לי שאני מגזימה והכל יהיה בסדר ולא נראה לו שזה ידרדר כל כך מהר ובכל מקרה גם ככה הבריאות שלו לא משהו ואולי הוא פשוט צריך למות. לא ברור לי איזה נסיון בדיוק מאפשר לו להיות כל כך אופטימי, זה שאמא שלו מסרה אותו או זה שהורים שלו היו במחנות ריכוז, כי לדעתי השואה הבאה כבר בדרך אבל אי אפשר להזיז אותו מדעתו. ואני אומרת לאיש שלי אתה יודע הערב הטיסה, לא אמרת כלום על הכרטיסים והוא מופתע ואומר לי איזה כרטיסים? מה את עושה? ואני מסתכלת ורואה שבאמת ההזמנה לא נשלחה. הטיסה בערב ואני לא יודעת מאיפה להתחיל להתארגן וצריכה לעזוב הכל ולקחת את אבא שלי לצילום בראשון לציון ואני מסבירה לו שבערב אני טסה, והוא לא אומר הרבה אבל אני מרגישה את הכעס שלו. על זה שאני עוזבת אותו ושאיני עוזבת בכלל ועל כמה לא ברור מה צופן העתיד ואיך

קרה דבר כזה למדינה שלנו ואיך קרה לנו. ואנחנו שנינו בוכים באוטו, כאילו אנחנו נפרדים לתמיד ואני באמת לא יודעת אם אני אראה אותו שוב, מתי ובאיזה מצב ואולי רק כדי לא לעזוב אותו הייתי צריכה להשאר. ואני משאירה אותו לבד לצילום וטסה הביתה ומוצאת כמה מזוודות ודוחפת את כל מה שאני יכולה שיהיה לנו מה ללבוש, וזכרונות של בית ומשחקים ואני לא יודעת איך אוכל לסחוב הכל ומחפשת כמה תמונות של אמא שלי כדי להציל את מה שאפשר ולשמור את הזכרונות. אני לוקחת את הספר של סבא שלי על יהדות קובנא בחורבנה ושוקלת אם גם לקחת את הפמוטים הגדולים שמחבאים אצלי בארון מאז שאמא נפטרה וחושבת שאולי זה קצת מוגזם ושאם באמת תהיה שואה אני מקווה שהאיש שלי יספיק לברוח ולהביא גם אותם.

אנחנו מגיעים לשדה ובשדה טירוף. מעולם לא ראיתי כל כך הרבה אנשים נסים על נפשם. טיסות מתבטלות והטיסה שלנו משנה מספר ואני כבר לא בטוחה אם היא תצא ומבינה שיש עיכוב והולך להיות לילה ארוך. ועוברים אנשים בטרמינל ושואלים אותנו אם אולי אנחנו מוכרים כרטיסים כי הם לא הצליחו להשיג. אנחנו מחפשים את הדלפק שלנו, אני עם העגלה, מפחדת רק לאבד את הילדים, ובינתיים ליד לוח הטיסות ילדים פעוטים ישנים על הרצפה ואמא מספרת שהם פה כבר יומיים כי הטיסות התבטלו ואחרים מספרים שהם מנסים לצאת ללונדון אבל אין דרך והם פשוט נתקעו, והילדים מנסים להבין מה קורה ומבינים שקורה משהו גדול בין כל הרעש והבלגן. [...]

ולרגע אנחנו יוצאים מהפליטות והופכים לסתם עוד משפחה שמבלה בים, בג'מבורי ובגן החיות. וכמו בתל אביב, פתאום תחושה של ישראל קטנה, בכל מקום משפחות ישראליות עם ילדים שמעבירות את הזמן והשיחות אותן שיחות וההתלבטויות אותן התלבטויות. רוב האימהות רוצות להשאר,

להתרחק. להגן על הילדים מכל מה שקורה. והגברים לא כל כך מבינים למה אנחנו לא בבית ומה הסיפור וככה לצד האי וודאות הכללית גם בתוך הבית קשה. אני רואה אותו כועס על מה פתאום בעצם נסענו ומה בדיוק אני עושה אבל הוא גם מבין שהחרדה כל כך גדולה ואני עוד לא מסוגלת לחזור ולא ברור לאן הולכים מכאן. [...]

אחרי השבועות האלו שלא הייתי פה וברוח ההתנדבות הכללית, אני רוצה לתרום וגם להרגיש חלק, לחזור להיות שייכת. אבל אני רואה את כל התרומות בבישולים ובאפודים קרמיים וקצת מתעצבנת שהעורף צריך לספק את כל זה ולאן הלך כל הכסף כל השנים ובכל מקרה אני עם הילדים ולא באמת יכולה עכשיו להירתם באופן כל כך טוטאלי. כאילו האינסטגרם קורא מחשבות, עולה לי הזמנה להתנדבות בפרויקט תיעוד של מה שהיה ואני חושבת שזה בול. אני חושבת על התיעוד של שפילברג ונזכרת ביום שהוא כשהייתי עוד בתיכון כשכל הבית התרגש כי הולכים לצלם את אבא לארכיון. כמה חשיבות היה לזה שמישהו בכלל עוד רוצה לשמוע ובאיזו יראת כבוד התקבלו קלטות הוידאו ונשמרו. אמא ביקשה שאני לא אפריע, ואבא לבש ג'קט חגיגי והתיישב ליד התמונה שהגיעה איתו מליטא, מההוא שאיחל לאמא שלו, ששלחה אותו למחבוא, שבנה ימצא.

מֵאֵז אוֹתוֹ הַיּוֹם
יְכוּלָה לְהִתְרַכֵּז אֶךְ מֵעַט
שׁוֹרוֹת קְצָרוֹת
מְסָרִים בְּרוּרִים.
עֲדִיף פְּאֵלָה מִיִּשְׁבֵי עוֹלָם
שֶׁיִּשְׁבּוּ אֶת עוֹלָמִי
יְפִיסוּ אֶת דְּעָתִי
וְאוֹכֵל לְהַמְשִׁיךְ לְהַתְקִים

31
רננ332

הם יצאו בבגדי קיץ מרומזים של צעירים בפסטיבל ריקודים. כמה קל לקרוע אותם מעל גוף עדין, ולאנוס. ושלושה חודשים אחרי, במה הם מתעטפים שם, במחשכים. כש- 1350 כבר נעטפו בתכריכים. ומי זה שהגיע למספר העגול הזה? בוודאי היו עוד כמה לכאן, או לכאן. 1347? 1352?.

בימים הראשונים לא הייתי מסוגלת להדליק דוד חימום; מקלחת עם מים חמים שרפה לי את הגוף במחשבה על החטופים. הקפה של הבוקר, מרק חם, להדליק מזגן, להסב לשולחן שבת עם יין טוב ומטעמים.

חודש ינואר 2024. בצפון אצלנו קר מאוד. אני תמיד בוחנת אם החיילים שמסתובבים כאן לבושים מספיק חם. תוהה אם הם זוכרים את קולה של אמא קורא לעברם בכל פעם שיצאו מהבית בימי חורף גשומים "קח מעיייל!!!..." אך הוא כבר יצא לו, כך, בלי מעיל. מממהר לחברים ומגיע אליהם רטוב.

אני עדיין לא מסוגלת להוריד מהארון את שמיכת הפוך החורפית שלנו, ומסתפקת בזו שהיתה על המיטה ב- 7.10.2023. איך יתכן שלי יהיה נעים כשלחייל-של-אותה-האמא-בלי-המעיל אין מיטה ופוך מפנקים? זה אולי החסם האחרון שאני עוד בהכרה לגביו, שמפריד בין שלומי הטוב למציאות מייסרת של אלו החיים "ביקום מקביל" (לקסיקון מלחמה 1). בעוונותיי הרבים, כבר חיפפתי את כל יתר החסמים שהפרידו ביני לבין חיים מלאים. שכחתי מהם. הם נדחקו והמשכתי הלאה.

התפילות שלי מול נרות השבת כבר נאמרות בחוסר נוחות, בעצבנות, בכעס עליו. שיחזרו כבר אלה! ושיחזרו בשלום החיילים! והוא לא מקשיב. ומי יודע אם הוא בכלל שם. אז במקום פוך עבה, אני מתכרבלת לי קרוב-קרוב אל האיש שלי, מקפיאה את רגליו באצבעותיי הקרות ומסתפקת בנחמה. הרי זה כל מה שבאמת אנחנו זקוקים לו היום... נחמה.

תודה למשתתפות ולמשתתפים שחלקו איתנו את כתיבתם.:

פרופ' אפרת אביב, אילה אלבאז, ד"ר נצן אלמוג, ד"ר דלית בלוק, ד"ר לירון בן-עזרא, ד"ר הילה בראל, ד"ר אליס גאיה, ד"ר מוטי גיגי, ד"ר דורית גרפונקל, ד"ר דותן דרוק, ד"ר אילה הנדין, ד"ר ארנון הרשקוביץ, רותי וונדימגן, ד"ר ורדה זילברברג, ד"ר נועה יוסף, ד"ר נעם יצחקי, ד"ר תמר כץ פלד, פרופ' מיכל מחט שמיר, ד"ר רבקה נריה בן שחר, ד"ר עמיר עקיבא סגל, ד"ר איריס פוסקלינסקי, ד"ר גילי פרגאי אולסוונג, איילת פריאור, דניאל פרנקו, ד"ר חגית סיני-גלזר, ד"ר ארנה רז, ד"ר מוריה רן.

ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל
مدرسة بوب شاپيل للعمل الاجتماعي
The Bob Shapell School of Social Work

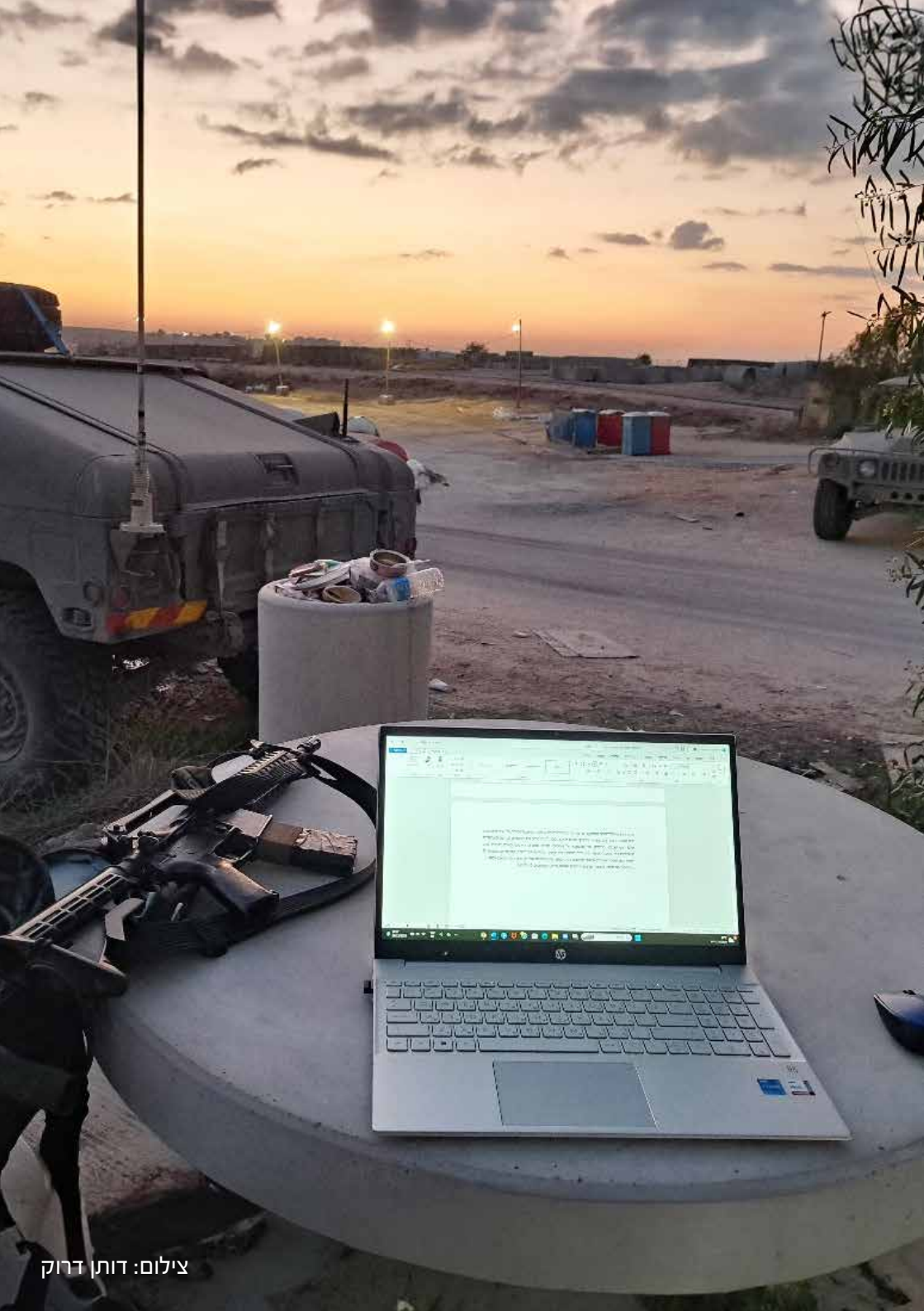

The Gershon H. Gordon
Faculty of Social Sciences
Tel Aviv University

كلية جرشون جوردون
للعلوم الاجتماعية
جامعة تل أبيب

הפקולטה למדעי החברה
ע"ש גרשון גורדון
אוניברסיטת תל אביב

הפקת והדפסת האסופה התאפשרה אודות לתמיכה של קרן שרה פלג בבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל באוניברסיטת תל אביב

צילום: דותן דרוק

